

Motion till riksdagen 2021/22:1148

av **Hans Eklind (KD)**

Folkbibliotekens efterlevnad av objektivitet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av efterlevnaden av objektivitetskriteriet hos folkbiblioteken utifrån gällande bibliotekslag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Biblioteken har från det att läskonsten blev allmän spelat en viktig roll för vidgat vetande och kommit att bli en viktig aktör som kulturförmedlare. Det går inte nog att understryka vikten av att stimulera läsandet om vi ser ett behov av att stödja en individs språkutveckling. Biblioteken har fått ett breddat utbud och kommit att bli mediecenter där det förutom pappersböcker, tidningar och tidskrifter finns möjlighet att ta del av föreläsningar, utställningar och andra kulturarrangemang.

I den andra paragrafen i svensk bibliotekslag stipuleras att ”biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.” Detta är både rätt och viktigt. Men om detta i praktiken inte efterlevs?

Vår nuvarande bibliotekslag trädde i kraft 2014. Av förarbetena till ovan nämnda paragraf framgår att det grundläggande för det allmänna stöd till biblioteksväsendet återfinns i en övertygelse om att demokratin fördjupas genom att välinformerade individer får bättre möjligheter till insyn, inflytande och deltagande i den demokratiska processen. I propositionen understryks att biblioteken ska bidra till fri åsiktsbildning och därför inta en neutral hållning i förhållande till den information som tillhandahålls.

Att denna teoretiska grund inte efterlevs i praktiken har uppmärksammats de sista åren. Bibliotekarier tar beslut där vissa böcker väljs bort trots bibliotekslagens ord om fri åsiktsbildning. Ett exempel på hur denna andra paragraf i bibliotekslagen satts ur spel av enskilda bibliotekarier var när nationalekonomen Tino Sanandajis bok ”Massutmaningen” inte köptes in av ett bibliotek med motiveringen att den stred mot

både de mänskliga rättigheterna och bibliotekslagen! På vilket sätt fakta och statistik om invandringen kan stå i strid med detta är fortfarande oklart.

Justitieombudsmannen (JO) har flera gånger yttrat sig mot den aktivism som råder trots bibliotekslagen. Inte sällan har det handlat om litteratur kring invandringspolitiken. JO konstaterar att folkbiblioteken som utgångspunkt inte får inskränka sitt medieutbud utifrån ideologiska, politiska eller religiösa utgångspunkter.

En utredning av bibliotekslagens efterlevnad avseende objektivitet motiveras inte minst av att alla landets kommuner ska ha ett folkbibliotek, vilket är en inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Utifrån detta är det avgjort viktigt att biblioteken inte brister i neutralitet och fri åsiktsbildning avseende den litteratur som tillhandahålls.

Ett folkbibliotek har att göra ett urval av vilka böcker som finns. För detta urval finns en rad kriterier som ska vägleda. Detta är givetvis ett uppdrag som lämnar utrymme för ett visst mått av subjektivitet. Att kontrollera hur denna subjektivitet fungerar i praktiken framstår därför som minst sagt rimligt.

Hans Eklind (KD)